

Raadsbijeenkomst 30 mei 2016

Sessie Breedband

Stan Herms, projectleider Breedband van Team O&O van CgD, nam de raadsleden mee in het proces om te komen tot toekomstbestendig breedbandinternet. Gestart in 2014 is de opdracht steeds gefaseerd opgepakt met in ieder fase benoeming van vervolgstappen. Inmiddels is een aantal belangrijke stappen gezet waardoor het team nu een haarscherp en objectief beeld heeft van de problematiek en oplossingsrichtingen. Zie ook: [Breedbandproject Rivierenland vordert gestaag](#).

Rol overheid

De overheid heeft als taak het maatschappelijk belang te dienen. Overheid, ondernemers, onderwijs, onderzoeks- en zorginstellingen moeten de mogelijkheid krijgen hun producten in de toekomst te kunnen blijven aanbieden, ook aan de burgers in het buitengebied die momenteel door slechte kwaliteit breedband drieën verstoken te blijven van deze digitale dienstverlening. Actuele economische problemen door de slechte kwaliteit breedband in het buitengebied spelen momenteel al voor de agrarische sector en er zijn talloze voorbeelden van de (on) mogelijkheden van zorg en scholing op afstand.

De toekomstbestendigheid van de digitale infrastructuur, of beter gezegd de termijn waarop deze toekomstbestendigheid wordt vormgegeven, is in handen van marktpartijen. Europese regelgeving beschermt dit. Welke rol kan de overheid dan spelen? Er is veel onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en onmogelijkheden, oftewel het huiswerk op dit dossier is met grote accuratesse uitgevoerd. Op basis van dit huiswerk zijn de adressen in beeld waar de overheid mogelijk een rol kan spelen, mits de EU met de vorm en omvang van de beoogde staatssteun en gebiedsdemarcatie akkoord gaat.

Request For Proposal biedt duidelijkheid

Als laatste stap van ons huiswerk, en om de dialoog met de marktpartijen te formaliseren is een Request For Proposal(RFP) traject uitgezet en afgerond. Hiermee vraag je de markt formeel om een voorstel in te dienen voor de in kaart gebrachte doeladressen die momenteel niet over een

toekomstbestendige digitale infrastructuur beschikken. Deze adressen komen volgens de richtsnoeren van de EU in aanmerking voor het toepassen van staatsteun. In de RFP zijn alle marktpartijen geattendeerd op deze mogelijkheid, en is expliciet gevraagd of men van deze staatsteunmogelijkheid gebruik wil maken.

Alle ontvangen voorstellen voor het gedefinieerde doelgebied zijn beoordeeld aan de hand van vooraf in de RFP kenbaar gemaakte evaluatie criteria (zie bijlage).

Directe winnaar voor industrieterreinen adressen

Voor de aanleg van een glasvezel netwerk op de *industrieterreinen* hebben zich drie partijen gemeld, zijnde Photonic Networks, de gebied coöperatie Rivierenland en Fore Freedom. De laatste partij kwam op alle evaluatiecriteria als beste uit de bus. Het is een commerciële partij met veel ervaring op de verglazing van industrieterreinen en levert een goede prijs-kwaliteit balans.

Vervolg voor de industrieterrein adressen

Voor de verglazing van de industrieterreinen kan dus snel actie worden ondernomen. Als eerste vereiste stap van de overheid zullen de leges en degeneratie per terrein moeten worden vastgesteld. Voorkeur gaat uit naar 1 loketgedachte op het gebied van leges, degeneratie en vergunningen voor de industrieterreinen binnen Regio Rivierenland. Per industrieterrein zal vervolgens een vraagbundeling worden georganiseerd. Verwacht wordt dat alle gemeenten en Regio Rivierenland hierbij actief ondersteuning aanbieden (faciliteren vraagbundelingstraject).

Geen passend marktaanbod consumenten adressen

Partijen die een voorstel hebben ingediend voor de consumenten adressen waren KPN, Photonic Networks en de Gebiedscoöperatie Rivierenland. Ter vergelijking zijn ook het overheidsmodel en de standaard aanpak van CIF meegenomen in de evaluatie.

Uitkomst van deze evaluatie is, dat alleen het overheidsmodel (we gaan zélf zorgen dat Rivierenland 'verglaast') kan zorgen voor grip op planning op de realisatie van een 100% dekkende toekomstbestendige digitale infrastructuur voor consumenten voor 2020.

In de standaard aanpak van CIF is geen sprake van een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tussen de overheid en CIF. Om deze reden heeft CIF dan ook geen voorstel ingediend op ons verzoek.

Redenen keuze overheidsmodel

KPN heeft geen concrete plannen ingediend voor het toekomstbestendig maken van de aangeleverde doeladressen. Wel heeft KPN aangegeven dat bepaalde doeladressen (minder dan 50 %) kunnen worden opgewaarderd, maar ook deze theoretisch mogelijke upgrade is niet concreet gepland voor 2020. In de standaard aanpak van CIF is geen sprake van een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie tussen de overheid en CIF. Om deze reden heeft CIF dan ook geen voorstel ingediend op ons verzoek. Op basis van de mondeling gedeelde informatie over de standaard aanpak van CIF is niet concreet vast te stellen welk percentage van de doeladressen op welke termijn in aanmerking komen voor de standaard aanpak van CIF. De voorstellen van zowel Photonic Networks als de gebied coöperatie verleggen een groot deel van het exploitatie risico in de vorm van een eigen bijdrage en/of lening naar de consument en scoren hierdoor lager.

Probleem vraagbundeling

Uit de voorstellen van Photonic Networks en de Gebiedscoöperatie, als mede de standaard aanpak van CIF blijkt dat de werkelijke aanleg pas start nadat er een succesvolle vraagbundeling is afgerond. Feit is dat talloze projecten in Nederland stranden op deze vraagbundelingen als het gaat over de aanleg van een glasvezelnetwerk. Niet iedere burger is overtuigd van het nut en de noodzaak van een toekomstbestendige digitale infrastructuur. Velen beschouwen de digitale infrastructuur aansluiting enkel als medium voor internet, telefonie en televisie (vertier) en leggen beperkt/onvoldoende de link naar bijvoorbeeld zorg, veiligheid en scholing op afstand, de pijlers waar u als overheid wel een groot deel van de kosten voor draagt. Los van deze met name economisch overwegingen is de impact op leefbaarheid en het vestigingsklimaat bij het ontbreken van een toekomstbestendig digitale infrastructuur naar verwachting groot, maar pas in de toekomst meetbaar (verwachte leegloop en verpaupering).

EU toestemming staatssteun bepalend

Het overheidsmodel kan in theorie buiten staatsteun worden vormgegeven, maar een model met staatsteun geniet vanuit het perspectief van een redelijke terugverdientijd vanuit de gemeente de

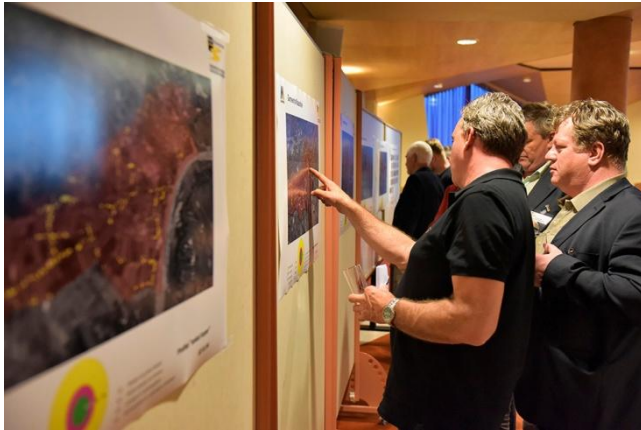
voorkeur. Voordat er kan worden begonnen met de aanleg van het netwerk zal de Europese commissie akkoord moeten geven op de beoogde staatssteun omvang, vorm en constructie. Deze toestemming verleend de EU commissie op basis van een door Regio Rivierenland in samenwerking met het Ministerie van BZK in te sturen verzoek plus onderbouwing (**de melding**).

Het heet verzoek heet weliswaar melding, maar het gaat in de praktijk over een de complete verslaglegging van een gedetailleerd en diepgaand breedband onderzoek in Regio Rivierenland .

Een melding wordt om deze reden meestal voorafgegaan door een prenotificatieprocedure.

Momenteel is Regio Rivierenland reeds in dialoog met het ministerie van BZK over de noodzaak in dit dossier voor het wel/niet en evt. hoe te doorlopen van deze prenotificatieprocedure. Een EU melding kent een formele reactietermijn van twee maanden, maar in de praktijk wordt die regelmatig verlengd.

Inzicht in situatie eigen gemeente

Hoe het is gesteld in de eigen gemeenten op het gebied van niet toekomstbestendige adressen zagen de raadsleden met eigen ogen op tien gemeentekaarten die in de zaal hingen; elk geel stipje staat voor een adres dat niet beschikt over een toekomstbestendige vaste internet aansluiting. Van elke postcode en huisnummer is de beschikbare digitale ondergrondse infrastructuur in beeld bij ons. Dit zijn er 13.483 in totaal! Uitkomst van het RFP traject bevestigt dat marktpartijen hierin de komende jaren geen concrete plannen hebben om hier verandering in aan te brengen. De teneur na de presentatie was duidelijk: dit is dé kans voor Regio Rivierenland om voorop te lopen en onze ambitie moet daarbij leidend zijn, dus 100% dekking in ons buitengebied.

Vervolgtraject: bezoek aan individuele raden

De initiële vraag aan de raden is of zij het overheidsmodel steunen. Om hierover per gemeente een antwoord te krijgen van uw raad bezoekt Team O&O van Regio Rivierenland na het zomerreces alle individuele raden. Gedurende deze ronde zal meer informatie over de contouren van het overheidsmodel worden gepresenteerd en bestaat de gelegenheid tot het stellen van verdiepingsvragen. Is het antwoord 'ja', dan zal het overheidsmodel verder tot in detail (aanbesteding onderdelen zoals bijvoorbeeld de aanleg, oprichten en inrichten entiteit eigendom, beheer en exploitatie, vaststellen definitieve financiering) worden uitgewerkt voor/namens de participerende gemeenten. Het resultaat wordt wederom voorgelegd aan de raden voor een bekrachtiging op de realisatie. Vanzelfsprekend loopt parallel aan deze activiteiten de meldingsprocedure richting de EU in samenwerking met het ministerie van BZK.

Op deze zogenaamde tweetrapsraket werd door de aanwezige raadsleden met enthousiasme gereageerd.

Agenda:

- 14 Juni - Informeren Dagelijks Bestuur Regio - Voortgang plus vervolg
- 29 Juni - Informeren Algemeen bestuur Regio - Voortgang plus vervolg
- Sep/okt - Bezoek individuele gemeenteraden - Voortgang plus vervolg

Vragen raadsleden tijdens bijeenkomst

- V** - *Bij het overheidsmodel voor consumenten is elk huisnummer meegerekend. Stel dat consumenten helemaal niet mee willen doen. Dat heeft dit consequenties voor financieringsmodellen*
- A** - Er wordt niet alleen gekeken van de behoefte van de consument, maar zeker ook naar de behoefte van de overheid. Het is geen kwestie van willen hebben, maar moeten hebben. Steeds meer diensten van het onderwijs, de zorg en de overheid vereisen dit, evenals de zakelijke wereld..
- V** - *Er is in de gestelde criteria om de RFP te beoordelen geen eis gesteld met betrekking tot een open netwerk. Dit zou wel zo moeten zijn. Iedereen moet er gebruik van kunnen maken*
- A** - Klopt, dit is als open vraag gesteld, maar is zeker een vereiste in Rivierenland en bij aanleg door de overheid gegarandeerd door verplichte Europese regelgeving bij het toepassen van staatssteun.
- V** - *Is het noodzakelijk om het glasvezeltraject voor consumenten en bedrijventerreinen te scheiden?*
- A** - Ja, bedrijven hebben meer bandbreedte nodig als consumenten en zijn bereid meer te betalen voor een hoge service level en ander soortige dienstverlening. Het toepassen van staatsteun op de industrieterreinen wordt ook lastig daar de markt een passend voorstel heeft gedaan.
- V** - *Worden agrarische bedrijven, zoals bijvoorbeeld fruitbedrijven in het buitengebied meegenomen in dit traject?*
- A** - Ja, deze worden meegenomen in de oplossingsrichtingen
- V** - *Als adressen erg afgelegen zijn, kan het dan zijn dat kostentechnisch toch de glasvezel niet wordt doorgetrokken en voor deze adressen bijvoorbeeld een mast geplaatst wordt?*
- A** - Bestuurlijk is uitgesproken dat we voor 100% glasvezel dekking gaan. De aanpak richt zich dan ook op de 100% dekkingen daarom presenteren we deze modelkeuzes. Concessies op deze 100 % dekking zijn pas aan de orde als er vanuit bijvoorbeeld financieel perspectief absolute noodzaak blijkt, maar daar is in deze fase van het onderzoek nog geen aanleiding toe geweest.
- V** - *Als de overheid deze basisvoorziening regionaal aanlegt, wat gaat dat kosten?*
- A** - Voor een 100% dekking exclusief de bedrijventerreinen moet men denken aan een investering van Ca. € 42.000.000 gebaseerd op voorhanden kostenramingen. Per gemeente komt dat op € 4.200.000. Als aanbidders gaan betalen voor gebruik van het netwerk ontstaat er dekking op de financieringskosten van deze overheidsinvestering.
- V** - *Als we zelf als overheid aanleggen, zal er sprake zijn van een terugverdienmodel. Als nu consumenten geen aansluiting willen, hoeveel risico loop je dan?*
- A** - Infrastructuur is een overheidstaak. De aanleg van een glasvezelnetwerk zien wij ook als infrastructuur. Als we wegen en water aanleggen naar alle adressen, dan past de aanleg van een netwerk daar ook bij. We stellen geen beperkingen op het gebruik van de weg. De consument mag hier niet leidend in zijn. Er zijn ook andere mogelijkheden om te financieren, bijvoorbeeld bij de zorg uit de Wmo contracten. Uiteraard lopen we risico. Dit zal uitgewerkt worden in terugverdienmodel prognoses.
- V** - *De provincie had € 70.000.000 gereserveerd voor de aanleg van glasvezel. Is dit in zijn geheel teruggetrokken of zijn er nog mogelijkheden om budget te ontvangen voor de aanleg van glasvezel in Rivierenland? Voor zover bekend stond er in april 2016 nog budget gereserveerd.*
- A** - De provincie heeft het gereserveerde budget na het proefproject in de Achterhoek teruggetrokken met als verklaring dat bekabelars zichzelf aandienen om de aanleg in het buitengebied uit te voeren. Dit ziet er in de praktijk voor Rivierenland toch anders uit, dus zullen er nog gesprekken hierover plaatsvinden met de provincie. Er zijn maandelijks overleggen met de regionale portefeuillehouders. Als de gemeenten na de zomer instemmen met het overheidsmodel, gaan we de vraag om budget bij de provincie zeker neerleggen.

- V** - *De gemeente Tiel heeft al een motie aangenomen met instemming om glasvezel aan te leggen. Als ze zo snel mogelijk willen doorpakken, waarop moet deze oorspronkelijke motie dan aangepast worden?*
- A** - Na de zomer gaan we de gemeenten langs en kan er daarna bepaald worden wat het voor de gemeenten inhoudt. Regionaal dezelfde inzet zou uiteraard veel verschil maken in tijd en geld en kan ook de besluitvorming geüniformeerd worden.
- V** - *Er werd opgemerkt dat het voor de bedrijventerreinen redelijk betaalbaar is. Is er zicht op hoeveel dat is?*
- A** - Voorstel van Fore Freedom omschrijft dat er minimaal 15% van de bedrijven moet meedoen alvorens met de aanleg kan worden gestart. Propositie van Fore Freedom kent een eenmalig bijdrage van € 1.350,- gedurende de vraagbundeling en een maandelijks abonnementsstarief van rond de € 175. Het maandtarief wordt verlaagd zodra er meer deelnemers zijn op het industrieterrein.

Opmerking uit de zaal:

Veel partijen in de markt hebben lopende het traject er belang bij dat een en ander niet lukt. Er zal zonder meer een veranderende houding komen als het project wel doorgaat.

De telecomwereld zal bij doorgang van de uitvoering van het overheidsmodel zonder meer gaan reageren (lees gebruik maken van het netwerk) waardoor de financiële inbreng van de gemeenten naar verwachting ook terugverdiend wordt op termijn.